

HE 19/2025 vp kansalaisuuslain muuttamisesta

Roope Jokinen
2.6.2025

Esityksen tausta ja tavoitteet

Hallitusohjelman tavoitteet

- Esityksen tavoitteena on uudistaa kansalaisuuslakia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä.
- Kansalaisuuslakia koskevat hallitusohjelmakirjaukset toteutetaan vaiheittain kolmessa erillisessä sisäministeriön hankkeessa.
- Nyt käsiteltävällä esityksellä toteutetaan hallitusohjelman kirjauksia, jotka koskevat
 - selvitettyä henkilöllisyyttä, nuhteettomuutta ja toimeentuloa
 - kansalaisuuden menettämistä.

Kansalaisuuslain muutosten vaiheet

Esityksen tavoitteet

- Esityksen tarkoituksena on vahvistaa sitä lähtökohtaa, että kansalaisuuden saaminen edellyttää osoitusta onnistuneesta kotoutumisesta, sekä korostaa entisestään turvallisuuteen liittyvien riskien huomioimista ja yhteiskunnan sääntöjen noudattamista.
 - Toimeentulon osalta muutosten tavoitteena on painottaa oman toimeentulon turvaamisen merkitystä osoituksena onnistuneesta kotoutumisesta yhteiskuntaan.
 - Nuhteettomuusedellytykseen liittyvillä muutoksilla korostetaan yhteiskunnan normien noudattamisen merkitystä kansalaistamisen kannalta.
 - Esityksen tavoitteena on myös korostaa kansallisen turvallisuuden merkitystä sekä kansalaisuuden myöntämisen että kansalaisuuden menettämisen osalta.
 - Kansalaisuuden menettämiseen ehdotettujen muutosten tarkoituksena on lisäksi parantaa viranomaisen mahdollisuutta puuttua väärin perustein myönnettyihin kansalaisuuksiin nykyistä tehokkaammin.

Ehdotetut muutokset

Keskeiset ehdotukset

- Esityksessä ehdotetaan muutoksia seuraaviin kansalaistamisen edellytyksiin.
 - Henkilöllisyys: hakijan aktiivisuuden ja asiakirjanäytön merkitystä lisättäisiin.
 - Nuhteettomuus: seuraukset rikokseen syyllistymisestä olisivat tuntuvammat.
 - Toimeentulo: jatkossa tarkasteltaisiin sitä, onko hakija turvautunut keskeisesti työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen.
- Kansalaisuuden menettämiseen ehdotetaan muutoksia tilanteissa, joissa kansalaisuuden voi menettää
 - väärin tietojen antamisen perusteella
 - syyllistymällä tiettyihin Suomen elintärkeitä etuja loukkaaviin rikoksiin.

Nykytila

- Henkilöllisyyttä pidetään joissakin tilanteissa selvitettyinä ajan kulumisen perusteella.
- Nuhteettomuus: Jos hakija on syyllistynyt rikokseen, hänelle voidaan määrätä kansalaisuushakemukseen tehtävässä kielteisessä päätöksessä odotusaika.

Ehdotus

- Hakijan pitäisi esittää henkilöllisyydestään asiakirjanäyttöä tai muuta selvitystä, jos Maahanmuuttovirasto on myöntänyt hänelle muukalaispassin kansalaisuusvaltion passin hankkimista varten.
- Rikoksesta seuraavia odotusaikoja pidennettäisiin yleisesti yhdellä vuodella. Lisäksi säädettäisiin, että odotusaikaa ei määrättäisi, jos hakija olisi tuomittu syyllistymisestä erittäin vakavaan rikokseen.

Nykytila

- Kansalaisuus voidaan jättää myöntämättä turvallisuuteen liittyvistä syistä, jos hakija on tehnyt kansalaisuushakemuksen (taustalla suojelupoliisin tai keskusrikospoliisin lausunto).
- Hakijan on pystyttävä selvittämään, miten hän saa toimeentulonsa.

Ehdotus

- Kansalaisuus voitaisiin jättää myöntämättä turvallisuuteen liittyvistä syistä myös silloin, kun hakija on tehnyt kansalaisuusilmoituksen (taustalla suojelupoliisin/keskusrikospoliisin lausunto).
- Toimeentuloedellytys ei täyttyisi, jos hakija olisi viimeisen kahden vuoden aikana saanut työttömyysetuutta tai toimeentulotukea yhteensä yli kolmen kuukauden ajan.

Nykytila

- Kansalaisuuden voi menettää, jos sen on saanut antamalla vääriä tietoja. Päätös voidaan tehdä viiden vuoden kuluessa asian ratkaisusta.
- Kansalaisuuden voi menettää maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikokseen syyllistymiseen perusteella, jos siitä on tuomittu vähintään viiden vuoden pituiseen ehdottomaan vankeuteen.

Ehdotus

- Kansalaisuuden voisi menettää myös sillä perusteella, että sen olisi saanut toimimalla muutoin petollisesti. Päätös voitaisiin tehdä 10 vuoden kuluessa asian ratkaisusta.
- Yhä useampi Suomen elintärkeitä etuja vastaan tehty rikos voisi johtaa kansalaisuuden menettämiseen, jos siitä olisi tuomittu vähintään kahden vuoden pituiseen ehdottomaan vankeuteen.

Lopuksi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muutosten vaikutukset

- Ehdotetut muutokset koskevat ennen kaikkea niitä henkilöitä, jotka ovat muuttaneet Suomeen asumaan ja tekevät sittemmin kansalaisuushakemuksen. Muutokset voivat vaikuttaa sekä tulevien kansalaisuushakemusten määrään että hakemuksiin tehtävien kielteisten päätösten määrään. Vuonna 2024 kansalaisuushakemuksia tehtiin 17 063.
- Esityksessä ei ehdoteta muutoksia kansalaisuuden saamiseen esimerkiksi vanhempien kansalaisuuden perusteella.
- Kansalaisuuslain muutosten kokonaisuuteen kuuluvat myös
 - jo tehdyt asumisajan muutokset
 - seuraavassa vaiheessa käyttöön otettava kansalaisuuskoe.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi